

DÁTUM: 25. augusta 2006

KONTAKT: Eva Hupková, Senior Manager, Audit, PricewaterhouseCoopers
Tel.: +421(0) 2 59350 414, e-mail: eva.hupkova@sk.pwc.com

ALEBO: Veronika Králová, Marketing, PricewaterhouseCoopers
Tel.: +421(0) 2 59350 856 e-mail: veronika.kralova@sk.pwc.com

Skúsenosti poisťovní s IFRS - prieskum

Spoločnosť PricewaterhouseCoopers uskutočnila začiatkom roka 2006 celosvetový prieskum účtovných závierok za rok 2005, ktorý bol zameraný na aplikovanie IFRS v účtovníctve poisťovní. Na prieskume sa zúčastnilo 26 respondentov - veľké skupiny spoločností, ktoré boli vybrané tak, aby boli zastúpené rôzne segmenty poistného odvetvia. Zahŕňali spoločnosti, ktoré už v minulých rokoch aplikovali IFRS, ako aj spoločnosti, ktoré zostavovali účtovné závierky podľa IFRS po prvýkrát. Vzorka zahŕňa aj spoločnosti kótované na Americkej burze. Ďalej sumarizujeme hlavné poznatky a postrehy z porovnania účtovných závierok:

Hlavné zistenia prieskumu

- V rámci prechodu na IFRS prešlo poisťovníctvo náročným procesom implementácie. Ide o celú škálu zmien, od nových požiadaviek na vykazovanie až po prvý IFRS štandard týkajúci sa výlučne poisťovníctva, ktorý priniesol definíciu poistnej zmluvy.
- Prieskum zistil len relatívne málo zmien v účtovných postupoch poisťovní s výnimkou oceňovania poistných záväzkov a zmien v klasifikácii investícií. Podobne aj oblasti, kde sa očakávali výrazné zmeny v účtovných postupoch, boli len čiastočne prepracované. Ide najmä o zverejňovanie údajov podľa segmentov a konsolidáciu ďalších spoločností.
- Účtovná závierka bola vo všetkých prípadoch rozsiahlejšia a užívateľovi poskytla mnohé nové a dôležité informácie pre jej lepšie pochopenie. Na druhej strane sa však z dôvodu možnosti výberu alternatívnych formátov prezentácie stala ťažšie porovnateľnou s inými IFRS závierkami.
- Účtovné závierky boli v prvom roku uplatnenia IFRS menej prehľadné pretože sa aplikovali odlišné prístupy pri ich príprave. Niektoré účtovné závierky boli v porovnaní s ostatnými štruktúrované prehľadnejšie a zrozumiteľnejšie.
- Takmer všetci účastníci prieskumu a hlavne životné poisťovne využili možnosť prezentácie aj prostredníctvom European Embedded Value (EEV).
- Poisťovne majú stále priestor na to, aby splnili požiadavky užívateľov účtovnej závierky kladené na kvalitu, prehľadnosť a porovnateľnosť zverejnených údajov. Porovnanie zvolených IFRS účtovných postupov s podobnými

subjektmi, zlepšenie spolupráce s cieľom dosiahnuť vyššiu konzistentnosť a aktívnejšia komunikácia s Radou pre medzinárodné účtovné štandardy (IASB) bude v tomto procese neoceniteľným prínosom.

Aj keď sumárny prieskum obsahuje tri časti týkajúce sa poznatkov z Prvej aplikácie IFRS, Porovnania IFRS účtovných metód a Porovnania rozsahu zverejnených informácií, v nasledujúcej časti uvádzame vybrané skúsenosti poisťovní z prvej aplikácie IFRS. Táto oblasť je určite horúcou témou všetkých poisťovní na Slovenskom trhu.

O potenciálnom dopade IFRS na účtovnú závierku poisťovní sa popísalo už veľa. Rok 2005 bol však prvou skutočnou skúškou použitia IFRS v praxi. Ako reagovali poisťovatelia?

Väčšina zúčastnených poisťovní zostavovala účtovnú závierku podľa IFRS po prvýkrát v roku 2005 a tieto poisťovne sa aj najčastejšie vyjadrovali k dopadom na účtovnú závierku. Čo sa týka dopadu na hospodársky výsledok, prevládal názor, že IFRS zvýši volatilitu finančných výsledkov poisťovní. Napríklad, podľa vyjadrenia QBE „môže v dôsledku zmien reálnej hodnoty majetku a záväzkov dochádzať k určitej volatilitě údajov v hospodárskom výsledku a súvahe.“ Výraznou výnimkou bola spoločnosť Royal and SunAlliance (RSA), ktorá ako jediný účastník prieskumu explicitne uviedla, že volatilita sa zníži. RSA, ako britská poisťovnícka spoločnosť, tradične oceňovala svoje investície v reálnej hodnote cez výkaz ziskov a strát. Podľa IFRS však využila možnosť vykázat „skutočné výnosy z investícií za rok“ (klasifikovaním investícií ako k dispozícii na predaj a vykazovaním nerealizovaného zisku priamo vo vlastnom imaní). RSA uviedla: „V dôsledku tejto zmeny bude náš zisk po zdanení možné interpretovať jednoznačnejšie a bude relevantnejším meradlom našich výkonov za daný rok.“

Počas predošlých dvoch rokov sa ozývali kritické hlasy k požiadavkám IFRS. Okrem iných, sa kriticky vyjadril aj predseda the Hundred Group, skupiny finančných riaditeľov v UK a vedúcich predstaviteľov odvetvia. Skeptický postoj mali aj poprední politickí predstavitelia vo Francúzsku. Z publikovaných účtovných závierok je preto zaujímavé, že s výnimkou jednej spoločnosti (Sanlam), takýto kritický postoj k IFRS nie je z nášho prieskumu zrejмый.

1. Základné hodnotiace ukazovatele výkonnosti poisťovne

Na zmiernenie efektu volatility výsledkov a s cieľom poskytnúť širšie informácie o výkonnosti poisťovne, takmer všetky zúčastnené spoločnosti prezentovali aj alternatívne stanovenie výsledkov či už v rámci auditovanej účtovnej závierky alebo v rámci hodnotiacej správy vedenia spoločnosti. Toto alternatívne stanovenie výsledkov zohľadňuje pohľad vedenia na podnikateľskú činnosť. (Podľa našich skúseností spoločnosti poskytujúce životné poistenie v mnohých častiach sveta používajú pre interné manažérske účely v rozličnej miere takto stanovené výsledky. Podľa IFRS sú tieto alternatívne metódy určené iba pre účely externého vykazovania). Jednotlivé pojmy použité poisťovňami ako napr. „prevádzkový zisk“ a „poistný zisk“ sa však medzi jednotlivými poisťovňami líšili.

Samozrejme, že alternatívne metódy nie sú novinkou a existovali už aj v rámci predchádzajúcich všeobecne akceptovaných účtovných postupov (GAAP), ktoré sa používali pred aplikovaním IFRS. Ak zároveň vezmeme do úvahy, že IFRS preberá účtovanie o poistných záväzkoch od predchádzajúcich GAAP, nie je prekvapením, že spoločnosti tieto rôzne prístupy uplatnili.

Základné typy úprav finančných údajov podľa IFRS, vykonané s cieľom dospieť k alternatívnym výsledkom zahŕňali:

- Vyňatie neprevádzkových položiek, ako sú odpisy a zníženie hodnoty nehmotného majetku vrátane goodwillu, náklady na reštrukturalizáciu, zisk alebo stratu z predaja alebo elimináciu ukončovaných operácií.
- Vyňatie úrokových nákladov z úverov; a
- Vyňatie niektorých zložiek volatility celkovej návratnosti investícií; pričom sa použila metóda návratnosti dlhodobých investícií (LTIR), vyňatie ziskov z finančných investícií a vyňatie opravných položiek z dôvodu zníženia hodnoty majetku, a v prípade spoločnosti Lloyds TSB to bola úprava na odstránenie volatility.

Alternatívne stanovovanie výsledkov má priblížiť užívateľom závierky akým spôsobom vedenie spoločnosti hodnotí a meria vlastné výsledky.

Niektoré spoločnosti sa rozhodli prezentovať tieto alternatívne hodnoty pred zdanením, niektoré očistené o všetky dane a ostatní prezentovali hodnoty len po zdanení poistených.

2. Európska Embedded Value

Ako sme uviedli vyššie, Európska Embedded Value EEV (súbor zásad zostavených Európskym fórom poisťovní CFO) jedna z alternatívnych metód stanovenia výsledkov, sa čoraz viac uplatňuje pre účely interného riadenia spoločností. Takmer všetky európske poisťovne zamerané na životné poistenie poskytli informácie o EEV buď vo výročnej správe alebo v rámci osobitej správy a väčšina z nich (okrem dvoch) aj podľa zásad EEV postupovala. Aj keď stále existujú významné rozdiely pri príprave EEV medzi jednotlivými poisťovňami, stanovenie základných princípov EEV európskym sektorom poisťovníctva poukazuje na schopnosť odvetvia spolupracovať pri zabezpečovaní konzistentnosti vo finančnom výkazníctve. Ak zoberieme do úvahy rozsiahlu zaangažovanosť celého odvetvia pri príprave zásad EEV, vôbec nie je prekvapením, že niektoré spoločnosti vyjadrili vo svojej výročnej správe tejto metóde vykazovania podporu.

3. Poistné z nových zmlúv

Životné poisťovne často uvádzajú ako kľúčový indikátor výkonov úroveň poistného z nových zmlúv a s tým súvisiace údaje, ako napríklad Ekvivalent ročného poistného (APE) alebo súčasnú hodnotu poistného z nových zmlúv. Vo väčšine prípadov sa tieto údaje týkali celého životného a dôchodkového poistenia, bez zohľadnenia členenia poistenia požadovaného podľa IFRS (investičné vs poistné zmluvy), pretože tento spôsob je konzistentný s EEV vykazovaním. Väčšina zúčastnených spoločností si zvolila možnosť prezentovať údaje o poistnom z nových kontraktov mimo účtovnej závierky, buď vysvetlením v rámci hodnotenia činnosti spoločnosti vedením alebo

ako súčasť EEV. Štyri spoločnosti, ktoré predtým zostavovali účtovnú závierku podľa UK GAAP sa rozhodli prezentovať tieto informácie v rámci poznámok k účtovnej závierke. V týchto prípadoch spoločnosti poukázali na odlišnosť definície výnosov z poistného podľa IFRS od definície pre výpočet poistného z nových zmlúv. Ako príklad uvádzame údaje prezentované vo výročnej správe Old Mutual:

Hrubé predpísané poistné z nových zmlúv a uzatvorené investičné zmluvy				
V miliónoch £				
K 31. decembru 2005	Afrika	Severná Amerika	Veľká Británia a zvyšok sveta	Spolu
Individuálne poistenie				
Jednorazové	748	2,168	165	3,081
Opakujúce sa	184	81	-	265
	932	2,249	165	3,346
Skupinové poistenie				
Jednorazové	690	-	-	690
Opakujúce sa	18	-	-	18
	708	-	-	708
Hrubé predpísané poistné z nových zmlúv a uzatvorené investičné zmluvy spolu	1,640	2,249	165	4,045
Poistné zmluvy	414	1,908	-	2,322
Investičné zmluvy s prvkami dobrovoľnej účasti	215	-	-	215
Ostatné investičné zmluvy	1,011	341	165	1,517
	1,640	2,249	165	4,054
Mínus: Ostatné investičné zmluvy	-1,011	-341	-165	-1,517
Hrubé predpísané poistné spolu	629	1,908	-	2,537
Anualizovaný predpis poistného	346	298	16	660

4. Prvá aplikácia IFRS

IFRS 1 poskytuje návod akým spôsobom postupovať pri prvej aplikácii IFRS. Konkrétne vyžaduje odsúhlasenie vlastného imania k dátumu prechodu na IFRS (ktorým bol v prípade účastníkov prieskumu 1. január 2004) a vlastného imania a zisku ku koncu predchádzajúceho obdobia (31. december 2004). Z 21 spoločností, ktoré sa na prieskume zúčastnili a ktoré IFRS uplatnili po prvýkrát, prezentovali v poznámkach požadované odsúhlasenie všetky. Toto odsúhlasenie prispelo k lepšiemu pochopeniu dopadu IFRS na jednotlivé poisťovne a poukázalo na zmeny v účtovných postupoch. Rozsah informácií v jednotlivých závierkach sa však líšil. Niektoré spoločnosti v súvahe ako aj vo výkaze ziskov a strát postupovali a vysvetľovali riadok za riadkom, niektoré sa rozhodli, že odsúhlasia iba čistý zisk a vlastné imanie. Komplexnejšie porovnanie pomohlo pri lepšom pochopení jednotlivých úprav pri prvej aplikácii IFRS, avšak na základe obidvoch prístupov sa dospelo k celkovému porozumeniu prijatia IFRS.

5. Prezentácia IFRS

Na našom prieskume sa zúčastnilo aj niekoľko zahraničných súkromných emitentov (FPI) spoločností kótovaných na Americkej burze. V prípade týchto spoločností sú niektoré požiadavky na zverejnenie údajov podľa IFRS podobné doterajším požiadavkám US GAAP alebo požiadavkám vykazovania pre účely SEC. Napríklad SEC vyžaduje vykonať analýzu zmluvných záväzkov a uvádzať informácie ohľadom senzitivity, i keď tieto boli súčasťou neauditovaných hlásení pre SEC. Zahraniční súkromní emitenti mohli použiť existujúce zverejnenia podľa SEC ako základ pre dosiahnutie súladu s IFRS. Samozrejme, aj medzi FPI sme zistili najmenej jeden prípad, kedy si spoločnosť zvolila iný formát prezentovania vývoja poistných plnení než je prezentácia, ktorá by mala byť zahrnutá v jej 20F výročnej správe podľa požiadaviek SEC.

Veríme že informácie z prieskumu poskytlí námety a možnosť porovnania sa slovenských poisťovní so zahraničnými poisťovňami. Súhrnné výsledky prieskumu poskytujú ďalšie detailnejšie informácie o ktoré sa s Vami určite radi podelíme.

Poznámky:

PricewaterhouseCoopers (www.pwc.com) poskytuje audítorské, daňové a poradenské služby verejným i súkromným organizáciám v rôznych priemyselných odvetviach. Koncept *connectedthinking, založený na spojení znalostí, skúseností a nápadov viac než 130 000 pracovníkov v 148 krajinách nám umožňuje získavať dôveru verejnosti a zvyšovať hodnotu podnikania pre našich klientov a ich vlastníkov.

Názov "PricewaterhouseCoopers" označuje všetky spoločnosti skupiny PricewaterhouseCoopers International Limited, z ktorých každá je samostatným a nezávislým právnym subjektom.

Autor článku: **Eva Hupková, Senior Manager, Audit**